

Upptäck odlad mångfald

Vi människor har nog alltid varit intresserade av att saker ser olika ut. Det var säkert också våra förfäder, de som började med jordbruk en gång för mer än 10 000 år sedan. Av det som man samlade in från naturen valde man ut det bästa, största, friskaste och godaste. Av dessa planter tog man frön som man sparade till nästa år för att så på nytt. Ibland dök det kanske upp en ny färg eller form, och då tog man vara på den nya varianten. Eller också började kanske något som hade smakat bittert plötsligt smaka gott: det bittra hade försvunnit. Vilken lyckträff!

👉 Odlarädisor

Här kommer ett tips om en rolig – och god! – övning där du får se mångfalden hos en välkänd växt. Rädisan har varit i odling i kanske 5 000 år och är lika populär än idag. På nästan bara en månad kan du både så och skörda, och göra många jämförelser.

1. **Sådd:** Välj ut tre helt olika sorter, till exempel den gula 'Jaune d'Or Ovale', den avlånga vita 'Istap' och den klassiska 'Tidig fransk'. Titta noga om fröna skiljer sig åt och i så fall hur. Så frön av vardera sorten i var sin stor kruka eller i ditt trädgårdsland, så att de kan utvecklas ordentligt. Följ råden om sådjup på fröpåsen.

2. **Uppkomst:** Vilken sort kommer upp först? Hur lång tid tog det innan de första bladen började synas? Ser de likadana ut?

3. **Utseende:** Skörda de första rädisorna fyra veckor efter sådd och tvätta dem rena. Att de skulle skilja i form och färg visste du redan, men titta noggrant på bladens form och leta efter hår på bladskäften.

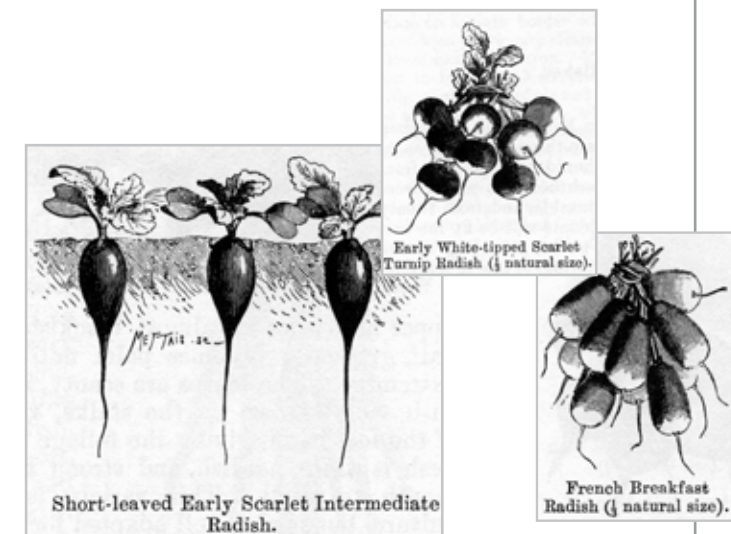
4. **Smak:** Vilken smakar starkast? Är mest pepprig? Sötast? Bäst på ostmackan?

5. **Frö:** Varför inte ta fram nya sorter? Spara några plantor, låt dem blomma och sätta frö. Så ut de nya fröna och titta på variationen som du/naturen har fått fram.

◀ På bilden syns tydlig skillnad mellan de olika sorterna 'Scarlet Globe' (röd rund), 'White Dream' (vit morotsliknande) och 'Philadelphia White' (vit rund).

Hos vissa fröfirmor kan man köpa frön från äldre och ovanligare sorter, ibland även ekologiskt odlade. Flera olika sorter av rädisor har grott i den lilla zinkbaljan. Hjärtbladen av 'Scarlet Globe' (röd rund) har kommit upp först och syns till höger.

Bilderna ovan är hämtade ur "The Vegetable Garden" av M M Vilmorin-Andrieux, utgiven första gången på engelska 1885 (av John Murray, Albemarle Street, London).

Januari 2011

Måndag Tisdag Onsdag torsdag Fredag Lördag Söndag

Information

v. 52		27	28	29	30	31	Nyårsdagen 1
						Nyårsdagen 	
v. 1	Alfred, Alfrida 3	Rut 4	Hanna, Hannele 5	Kasper, Melker 6	August, Augusta 7	Erland 8	Gunmar, Gunder 9
		Trettondedagsafton	Trettondedag jul				
v. 2	Sigurd, Sigbritt 10	Jan, Jannike 11	Frideborg, Fridolf 12	Knut 13	Felix, Felicia 14	Laura, Lorentz 15	Hjalmar, Helmer 16
			Tjugondedag jul				
v. 3	Anton, Tony 17	Hilda, Hildur 18	Henrik 19	Fabian, Sebastian 20	Agnes, Agneta 21	Vincent, Viktor 22	Frej, Freja 23
v. 4	Erika 24	Paul, Pål 25	Bodil, Boel 26	Göte, Göta 27	Karl, Karla 28	Diana 29	Gunilla, Gunhild 30
	Ivar, Joar 31				Konungens namnsdag 		

Utmaningen 2011

Årets utmaning från Bioresurs handlar om att undersöka och förbättra den biologiska mångfalden på skolgården.

Undersök skolgården:

Undersök om det finns något liv på skolgården (utom lekande barn)? Sök efter växter, småkryp och fåglar. Rita, fotografera och berätta vad barngruppen eller klassen hittat. Läs mer på månadsuppslaget för mars.

Förbättra den biologiska mångfalden:

Gör något som förbättrar möjligheterna för de levande organismerna på skolgården. Några förslag finns på nästa månadsuppslag, men säkert finns det många fler bra idéer!

Vi lottar ut böcker och luppar till fem lärare/klasser som anmält sig senast 1 mars 2011. Några av de inskickade beskrivningarna och elevernas arbeten visas i ett kommande nummer av Bilagan och på vår webbsida. Läs mer på www.bioresurs.uu.se, välj länken *Utmaningar* till vänster på startsidan.

